

Atviroje darbo rinkoje didėjo neįgaliųjų užimtumas

Pandemijos sukeltos permainos darbo rinkoje neaplenkė ir negalią turinčių žmonių. Šiais metais net 39,3 proc. pagerėjo jų įsidarbinimo rezultatai.

Užimtumo tarnyboje spalio 1 d. buvo registruota 14,4 tūkst. riboto darbingumo dėl negalios asmenų. Šių klientų registravimosi pikas fiksuotas praėjusių metų trečiąją ketvirtį (5,6 tūkst.), kai buvo du kartus daugiau nei antrąją. Palyginti su pandemijos pradžia 2020-aisiais, šiuo metu darbo ieško 3,4 tūkst. (30,5 proc.) daugiau neįgaliųjų.

Šalyje gyvena 166 757 darbingo amžius žmonės su negalia. Atviroje darbo rinkoje iš jų aktyvūs 26,3 proc. (43 897). Dirbančių atviroje darbo rinkoje negaliųjų skaičius nuo 2020 m. pradžios šiek tiek padidėjo (apie 0,5 proc.).

Užimtumo tarnyboje pirmąjį šių metų pusmetį kas mėnesį registravosi stabilus turinčių negalią asmenų skaičius – vidutiniškai apie 677 asmenis per mėnesį. Nuo metų vidurio stebimas per mėnesį užsiregistruojančių neįgaliųjų asmenų skaičiaus augimas. Nepaisant to, užsiregistravusių neįgaliųjų skaičius mėnesio pabaigoje šiais metais (iki rugsėjo pabaigos) mažėjo.

Specialistai pastebi, kad atviroje darbo rinkoje negalią turinčių asmenų įdarbinimas ir toliau išlieka problema. Kliūtys, trukdančios integruotis į darbo rinką, nesikeičia. Tai – informacijos trūkumas, silpna motyvacija ir pasyvumas ieškant darbo.

„Išsiaiškinome ir identifikavome asmenų su negalia poreikius. Pagrindinė problema – kvalifikacijos trūkumas ir persikvalifikavimo galimybės. Svarbiausios mokymo poreikio kryptys susijusios su profesiniu orientavimu, kompiuteriniu raštingumu, verslo kūrimo žinių ir įgūdžių stoka bei užsienio kalbų mokėjimu“, – aiškino Užimtumo tarnybos direktoriaus pavaduotojas Gytis Darulis.

Negalią turinčio asmens profilis: kas antras – per 55 metų amžiaus ilgalaikis bedarbis, kas trečias neturi formaliai įgytos profesinės kvalifikacijos (32 proc.) ir kas ketvirtas (27,9 proc.), kuriam nustatytas 30-40 proc. darbingumas. Jaunimas tarp darbo ieškančių neįgaliųjų sudaro – 40 proc., 30-39 metų – 29 proc., 40-54 m. – 17 proc.

Pandemijos laikotarpiu daugiausiai išaugo asmenų, kuriems nustatytas darbingumas iki 25 proc. (+293 proc.) ir 30-40 proc. (98 proc.). Didėjo neįgaliųjų moterų skaičius ir jų dalis bedarbių struktūroje, daugiausiai paaugo darbo neturinčių 55+ asmenų ir jaunimo su negalia skaičius (atitinkamai +41 proc. ir 40 proc.), labiausiai (56 proc.) šoktelėjo aukštąjį išsilavinimą turinčių asmenų su negalia skaičius, ilgalaikių bedarbių dalis didėjo 20,3 proc. punkto.

Atviroje darbo rinkoje didėjo neįgaliųjų užimtumas

Per devynis mėnesius užimtumas suteiktas 9,2 tūkst. neįgaliųjų, iš jų – 5,9 tūkst. pradėjo dirbti pagal darbo sutartis, 2 tūkst. vykdė savarankišką veiklą pagal verslo liudijimus, 1,2 tūkst. dalyvavo aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse.

Visgi asmenų su negalia įdarbinimas nebuvo tvaresnis: neterminuotas įdarbinimas augo lėčiau nei terminuotam darbui. Nors didėjo 29,5 proc., tačiau lėčiau nei šalies vidurkis (33,7 proc.). Grįžusių į darbo rinką beveik pusė (46,6 proc.) neįgaliųjų – laikino ir remiamo užimtumo atvejai.

Labiausiai daugėjo vykdančių veiklą pagal verslo liudijimus – net 94,3 proc. – daugiau nei šalies vidurkis (33,7 proc.). Pradedančių veiklą pagal verslo liudijimą 2019 m. buvo beveik kas dešimtas Užimtumo tarnyboje registruotas, šiais metais – kas trečias.

Per devynis mėnesius įsteigtos 132 darbo vietos neįgaliesiems, 2020 m. – 102. Daugiausiai naujų darbo vietų įsteigta 2017 m. – 219. Neįgaliųjų integracijai į darbo rinką padidinti Užimtumo tarnyba įgyvendina ESF projektą „Profesinė rehabilitacija“, kuris 900 neįgaliųjų suteiks galimybę dalyvauti rehabilitacijos programoje (nuo projekto pradžios jame dalyvavo 661 neįgalusis).

Ieško nekvalifikuoto darbo

Trys iš penkių (59,1 proc.) negalią turinčių asmenų ieško nekvalifikuoto darbo. Daugiausiai pageidauja pagalbinio darbininko, valytojo, sargo, budėtojo darbo. Specialisto darbas domina 15,6 proc., kvalifikuoto darbininko – 15,7 proc., paslaugų darbuotojo ar pardavėjo – 9,6 proc. Kvalifikuoto darbo ieškančių grupėje moterys daugiausiai nori pardavėjo darbo, vyrai – automobilio vairuotojo.

Daugiausiai neįgalių asmenų įdarbino administracinę ir aptarnavimo, apdirbamosios gamybos, didmeninės ir mažmeninės prekybos; variklinių transporto priemonių remonto, statybos veiklas vykdančios įmonės. Dažniausiai – valytojais, pagalbinais darbininkais, apsaugos darbuotojais, pardavėjais, automobilio vairuotojais, kiemsargiais, nekvalifikuotais apdirbimo pramonės darbininkais, pakuotojais ir virėjais.

Pagal neterminuotas darbo sutartis negalią turinčius asmenis įdarbinusios įmonės – MAXIMA LT, „Rimi Lietuva“, „Ekskomisarų biuras“, „Valo City“, „Palink“, „Ainava“.

Šiuo metu šalyje veikia 109 socialinės įmonės. Sausio-spalio mėnesius socialinėse įmonėse dirbo 5991 neįgalus asmuo, laikotarpio pabaigoje spalio 31 d. – 4483 negalią turintys asmenys. Vidutinis darbo užmokestis, išmokėtas neįgaliajam dirbančiam socialinėje įmonėje sausio – spalio mėn. buvo 754,47 Eur.

#Jokio skirtumo

Užimtumo tarnyba yra prisijungusi prie socialinės kampanijos „Jokio skirtumo“. Ši iniciatyva pabrėžia potencialaus darbuotojo sugebėjimus, išsilavinimą bei asmenines darbuotojo savybes skatinant negalią turinčių žmonių integraciją į darbo rinką.

Tarnyba ragina darbdavius darbo skelbimuose ir socialinių tinklų paskyrose rinktis specialų rėmelį su grotaziu **#JokioSkirtumo**. Tokia simbolinė žinutė būtų ženklas, kad šalyje yra darbdavių, pasirengusių įdarbinti žmones su negalia pagal jų žinias ir kompetencijas. Iniciatyva pasidalinta Užimtumo tarnybos interneto svetainėje, socialiniuose tinkluose „Facebook“ ir „LinkedIn“.

Darbo skelbimų informacinėje platformoje, kur darbdaviai gali skelbti laisvas darbo vietas, Užimtumo tarnyba artimiausiu metu planuoja atskirai įdiegti ir išskirti funkciją, kad jie galėtų pažymėti priimančius dirbti negalią turintį darbuotoją.

